ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Επί της προτάσεως Νόμου «περί ακυρώσεως, από της δημοσιεύσεώς του, του υπ' αριθ. 106/1973 Προεδρικού Διατάγματος «περί χορηγήσεως αμνηστίας».

Προς την Βουλήν των Ελλήνων

Ι. Με το υπ' αριθ. 106/20.8.1973 Προεδρικό Διάταγμα ορίσθηκε ότι:

«Αποσβέννυται, διά παραγραφής, το αξιόποινον των υπό συνηγόρων και υπό κρατικών εν γένει οργάνων κατά την ενάσκησιν των καθηκόντων ή της υπηρεσίας των μέχρι και της δημοσιεύσεως του παρόντος τελεσθέντων εγκλημάτων, σχέσιν εχόντων προς την υπεράσπισιν, δίωξιν, ανάκρισιν και εκδίκασιν πάσης φύσεως αξιοποίνων πράξεων, ή συναπτομένων προς την εκτέλεσιν εκδοθεισών επ' αυτών δικαστικών αποφάσεων».

Συνεπώς τα από 21.4.1967 μέχρι 20.8.1973 εγκλήματα, που σχετίζονται με την δίωξη, ανάκριση και εκδίκαση αντιδικτατορικών πράξεων (βασανιστήρια, παραβάσεις καθήκοντος κλπ.) έχουν παραγραφή και συνεπώς δεν είναι δυνατή νομικά ή δίωξή τους, που αν διαταχθή θα παύση οριστικά με βούλευμα ή απόφασιν.

Αντίθετα δεν έχουν παραγραφή με το διάταγμα αυτό εγκλήματα, που σχετίζονται με την εγκαθίδρυση της Δικτατορίας και την ανατροπή του νομίμου Πολιτεύματος (εσχάτη προδοσία κλπ.), και είναι νομικά δυνατή ή δίωξή τους.

ΙΙ. Με το υπ' αριθ. 519/26.7.1974 Προεδρικόν Διάταγμα ορίσθηκε ότι:

«.... Αμνηστεύονται τα καθ' οιονδήποτε τρόπον τελεσθέντα μέχρι της δημοσιεύσεως του παρόντος εγκλήματα ....» εφ' όσον πάντα ταύτα έχουν σχέσιν προς την κατάστασιν την δημιουργηθείσαν από της 21ης Απριλίου 1967 .....».

Η γραμματική ερμηνεία αυτού του ορισμού, σε αντιπαραβολή με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1 του ίδιου Διατάγματος, αλλά και με την διατύπωσιν του αμνηστευτικού Προεδρικού Διατάγματος υπ' αριθ. 168/20.8.1973, οδηγεί στα εξής συμπεράσματα:

α') Αμνηστεύονται όλα τα εγκλήματα από 21.4.1967 μέχρι 26.7.1974, εφ' όσον σχετίζονται με την παράσταση που δημιούργησε η Δικτατορία. Συνεπώς αμνηστεύονται τα εγκλήματα από 21.8.1973 (για τα προηγούμενα υπάρχει παραγραφή) μέχρι 26.7.1974 βασανισμών κλπ. πολιτών, καθώς και τα σχετικά με τα γεγονότα του Πολυτεχνείου (φόνοι, τραυματισμοί κλπ.) και την συνωμοσία στην Κύπρο.

β') Αντίθετα για τα αδικήματα πριν από την 21.4.1967 (άρα και για τα σχετικά με την εγκαθίδρυση της Δικτατορίας) ορίζεται σαν πρόσθετη προϋπόθεση ότι «οπωσδήποτε απέβλεπον προς την ανατροπήν της καθεστηκυίας τάξεως». Συνεπώς οι μεν πραξικοπηματίες της 21.4.1967 αμνηστεύονται, ενώ για τους μετά την εγκαθίδρυση της Δικτατορίας «εγκληματίες» δεν υπάρχει η προϋπόθεση της αντικαθεστωτικής δραστηριότητος και δεν γίνεται διάκριση ανάμεσα σε αδικήματα που έγιναν εναντίον ή για την υπεράσπιση της Δικτατορίας. Για την εγκαθίδρυση της Δικτατορίας λήφθηκε νομοθετικό μέτρο, αλλά παραμένει το θέμα της γενικώτερης αμνηστεύσεως.

γ') Υπάρχει η σοβαρή πιθανότητα η χωρίς διακρίσεις αμνήστευση των αδικημάτων που σχετίζονται με την Δικτατορία να μην έγινε με σκοπό να καλύψη και τα εγκλήματά της αλλά με πρόθεση να προλάβη οποιαδήποτε εξαίρεση πολιτών που οι πράξεις τους είχαν αναμφισβήτητα σχέση με την κατάσταση που δημιούργησε η Δικτατορία αλλά δεν στρέφονταν άμεσα εναντίον της (π. χ. παράνομη αναχώρηση στο εξωτερικό). Η άποψη αυτή ερίσκεται σε αρμονία με το πνεύμα αποκαταστάσεως της δημοκρατικής νομιμότητας. Σ' αυτή την περίπτωση, νομοθέτης (Βουλή) οφείλει να δημοσιεύση νόμο που να περιέχη αυτή την αυθεντική ερμηνεία των διατάξεων για την αμνηστία. Στην αντίθετη περίπτωση οι Εισαγγελείς και τα Δικαστήρια θα βρεθούν πιθανώτατα στην ανάγκη να μη ασκήσουν δίωξεις ή να διατάξουν την οριστική παύση τους.

ΙΙΙ. Η Βουλή μπορεί και οφείλει α) να καταργήση θεωρώντας αυτό σαν άκυρο από την έκδοσή του το Προεδρικό Διάταγμα της Δικτατορίας για την παραγραφή των εγκλημάτων ανακριτών κλπ., ώστε να είναι νομικά δυνατή η δίωξη και τιμωρία τους. Όσο δεν το καταργεί τότε, με ρητή διάταξη της Συνταακτικής Πράξεως της 5.8.1974 (άρθρο 10 παρ. 2) διατηρεί την ισχύ του και εμποδίζει την δίωξη. Και β) να ερμηνεύση αυθεντικά το υπ' αριθ. 519/74 Διάταγμα για την αμνηστία, ώστε να ορίστη ρητά ότι τα εγκλήματα της επταετίας δεν έχουν αμνηστευθή και είναι δυνατή η δίωξη και τιμωρία τους.

ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΝΟΜΟΥ

Περί ακυρώσεως, από της δημοσιεύσεώς του, του υπ' αριθ. 106/1973 Προεδρικού Διατάγματος «περί χορηγήσεως αμνηστίας».

Άρθρον 1.

Θεωρείται άκυρον από της δημοσιεύσεώς του το υπ' αριθ. 106/1973 Προεδρικόν Διάταγμα «περί παραγραφής εγκλημάτων τινών».

Άρθρον 2.

Η αληθής έννοια της διατάξεως του άρθρου 1 του υπ' αριθ. 519/1974 Προεδρικού Διατάγματος «περί χορηγήσεως αμνηστίας» είναι ότι τα αμνηστευόμενα εγκλήματα τα τελεσθέντα μέχρι της δημοσιεύσεως του άνω Διατάγματος δέον να έχουν σχέσιν προς την κατάστασιν την δημιουργηθείσαν από της 21ης Απριλίου 1967 και να απέβλεπον προς την ανατροπήν της, αποκλειομένων της αμνηστίας των καθ' οιονδήποτε τρόπον τελεσθέντων εγκλημάτων των οργάνων του δικτατορικού καθεστώτος.

Εν Αθήναις τη 11 Δεκεμβρίου 1974

Οι προτείνοντες βουλευταί
Χαρ. Δρακόπουλος, Λεων. Κύρκος